

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuss, Angenfeld & Emerico Los-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelik,
în Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Leopold (VII. Erzsebet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 182.

Brașov, Luni-Marți 19 August (1 Septembrie).

1903.

Regele Angliei la Viena.

De mult călătoriile și vizitele capetelor încoronate au încetat de a mai emoționa lumea ca odinioară, când erau rari și când de ordinar semnalau apropierea unor evenimente politice estra-ordinare.

În ziua de azi, când vizitele și contra-vizitele împărătesci, regesci și princiare, neuitând nici de ale președintelui republicii franceze, au devenit așa de dese, când mai ales unul din cei mai puternici împărați se află aproape necurmat în călătorie, nu mai tresare nimeni la scirea despre cutare nouă întrevedere de domnitori. Tote apar într-o lumină mai obișnuită.

Ast-fel este privită și întrevederea cea mai nouă a domnitorilor Engliterei și Austro-Ungariei la Viena ca o urmare firască a hotărârii regelui Eduard VII de a vizita curțile amice, cu cari, pe când era încă principe moștenitor de Wales, a stat în raporturi amicale personale.

A mai fost de repetite-ori fiul omenet al răposatei regine Victoria la Viena; ca Rege al Mării Britanii însă el este întâmpinat azi în vechia capitală a Austriei pentru prima oară. Visita lui Eduard VII cade într'un timp când jur împrejur se pregătesc grave evenimente și când bătrânul monarch al Austro-Ungariei străbate câte momentele cele mai pline de îngrijire din lunga sa domnie. De aceea trebuie să-i dăm o importanță mai mare decât ar avea-o dacă ar fi considerată numai ca o simplă vizită de etichetă.

Tot-deuna relațiunile între Anglia și imperiul habsburgic au fost cele mai amicabile. Politica engleză a fost totdeauna favorabilă existenței lui în interesul stabilității în Europa centrală. Nu puțin însemnă deci în-

telnirea lui Eduard VII cu Francisc Iosif I în zilele de crasă acută interioară și esteriară, prin care trece monarhia. Incurcăturile și turburările din Balcani nu lasă indiferentă pe Anglia și ori-cât de grosă ar fi cunoscuta înțelegere a Austro-Ungariei cu Rusia, totuși nu e eschis ca cea dintâi să aibă lipsă în deosebi de sprijinul politice engleze, spre a putea eși mai ușor din eventuale dileme, ce le va întâmpina.

Aici ajungem la un punct unde și interesul de existență al națiunii române își poate căuta un razim în politica conservativă, de stabilitate și de pace, ce o poartă Englesii în Orientul european.

Orî cum s'ar întorce șansele acțiunii revoluționare bulgare în Balcani, Anglia va fi în tot-deuna pe partea aceluia, cari se vor sili în mod leal a stinge focul, er nu a-l atîta.

Eduard VII va întâmpina primirea cea mai călduroasă și strălucită în Viena. De acesta nu ne îndoim. Impresiunea ce a produs-o în cercurile politice de acolo acesta vizită și cele ce vor mai urma, în circumstanțele interioare de azi, se exprimă mai elocuent în următoarea contemplare ce o face „N. fr. Presse“ de Duminică:

„Austro-Ungaria este — acesta se arată acum din nou — cu toate luptele sale interne un factor, de care trebuie să se țină și se va ține cont în politica universală. Separatismul Ungariei, grandomania Cehilor poate să aducă la ivelă chestiuni, cari se domineze pentru câțva timp ordinea zilei în politica internă. Străinătatea, din fericire, nu ia notă de ele, ea nu cunoște, decât o împărăție și nu ține, nu poate ține cont decât de aceasta. Concertul european se adună împrejurul bătrânului împărat al Austriei. Regele

României s'a dus la densusul în Ischl. Împăratul Wilhelm își anunță visita la arhiducele Frederic, și la împăratul, ca să facă o vânătoare împreună, în Ungaria; Regele Eduard VII își face intrarea în Viena. Împăratul Nicolae îi va urma în curând“...

„Cu o deosebită vioiciune s'a manifestat în totă presa europeană în aceste zile de crasă internă, simpatia pentru împăratul Francisc Iosif. Ea nu obosia a asigura, că bătrânul monarch stă în fața unor probleme, decât cari mai grele nici un monarch al prezentului nu are înaintea sa și cari ar întrece chiar și forțele unui domnitor mai tiner“...

Adunarea dela Sebeșul-săsesc.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Sebeșul-săsesc, 29 Aug.

ZIUA A DOUA.

Ședința a II-a.

Órele 10 dimineața. Președintele deschide ședința și se citește procesul verbal al ședinței prime. Procesul verbal se verifică din partea adunării.

De órele după propunerea din ședința trecută a Dr-lui Dobrin se amânase citirea raportelor, secretarul Dr. Blaga citește raportul general al comitetului în care se accentuează meritul deosebit al bărbatilor de încredere, creșterea averii societății (331,309 cor. 46 bani) Biblioteca teatrală a ajuns n-rul 10 cu care se încheie contractul făcut cu editorul Ciureu. Comitetul cere să se compună o bibliotecă, în care să se adune toate piesele românești apărute.

D-l Fetrescu mutându-se cu locuința din Brașov își dă dimisia din postul de cassar.

Comitetul propune apoi să se trimită un tiner talentat spre completarea studiilor dramatice. Să se prelimizeze suma de 3000 de cor. pentru scopul acesta. Aduce la cunoștință apariția anuarului VI; în sfârșit cere luarea la cunoștință a budge-

tului, a cassei și a celorlalte. Acestea sunt punctele atinse de raport.

În numele comisiunii cenzurătoare a raportului, raporteză Dr. Branisce. Președintele comisiunii a fost Hențiu. Accentuează însuflețirea comitetului și conștiințata lui și propune mulțumită și absolutoriu. Dolul pentru morți membrii se exprimă prin sculare în picioare.

Instituția membrilor de încredere e cât se poate de salutară. Cassarul Petra-Petrescu nu poate avea motiv de demisiune fiind un mare interes, ca d-l Petrescu să ocupe și de aici înainte postul acesta, comisiunea roge comitetul să dispună de suplinitoare până la adunarea viitoare, er până atunci să-și alegă cassar séu în persoana d-lui Petrescu, séu pe altul. Eventual ar trebui să se mărească numărul membrilor în comitet. Comitetul se îngrijescă de o bibliotecă cu toate piesele românești, să se censureze anual câte 30—40 piese teatrale. Comitetul pe baza acestor recensări să compună și publice un canon al pieselor potrivite.

Anuarul e foarte bine succes și secretarului Blaga i-se aduce mulțumită.

Trece apoi la planul de acțiune.

Situația teatrului e critică, publicul cere teatru, dér suma disponibilă nu e suficientă. Se hotărăsesc ca comitetului să nu-i fie permis ca să întrebuinteze decât a 4-a parte din venitul anual. Comisiunea prevede, că va fi necesar un capital cu mult mai mare.

Raportul se ia la discuție specială. Ia cuvântul Dr. Dobrin în chestiunea casarului, în care spune, că pe cassar numai comitetul îl poate alege și numai el e rugat să se îngrijescă de suplinitoare. Se naște o discuție vie în jurul chestiunii bibliotecii. D-l Ungurianu cere să fie în bibliotecă și piese străine. Dr. Dobrin e numai pentru piese române. V. Oniș dice că înainte de toate să se facă o colecție de piese numai române și numai mai târziu și străine. Mai vorbesc apoi Dr. Blaga, Braniste, V. Goldiș, Dr. Dăianu, Vulcan, Dr. Cristea. În fine se primesc propunerea V. Onișu amintită mai sus.

Cassarul Petra-Petrescu își citește raportul pe anul de gestiune trecut. Capitalul a crescut cu 20,644.98 cor; citește proiectul de budget. Cheltueli 6000 cor. și la capital se adaug 16.000 cor.

În numele comisiunii cenzurătoare în frunte cu R. Patîța referentul Dr. Dobrin

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(1)

Din Nirvana.¹⁾

Bietul Goethe de sigur n'a presimțit, că va veni o vreme, când numele séu va ajunge să fie exploatat ca articol de reclamă; n'a știut pe mânăle căror speculanți fără conștiință o să încapă, cari nu se vor sfi să-și desfacă marfa lor suspectă sub falsa etichetă a marelui séu nume, căci de-ar fi știut, de sigur ar fi purces mai cu precauțiune și și-ar fi dat cu scrupulositate sémă de fie-care cuvântel, pe care l'a pus pe hârtie.

¹⁾ Redacția revistei pedagogice „Școla și Familia“, rugată de d-l D. Stoica să-i însoțescă anunțarea broșurei sale „Trei conferințe teosofice“ (Budapesta, 1903) și cu o mică recenziune, mi-s'a adresat între alții și mie pentru esoperarea unei opinii în chestie. Părerile despre misticism și în special despre curentul teosofic mi-le-am reasumat în articolul de față, care din cauză de aglomerare de material nu s'a putut publica de-ocamdată în numita revistă, pentru care a fost destinat; pentru-ca să nu-și pierdă însă din actualitate, l'am pus la dispoziția d-lui redactor al „Gazetei Trans.“, care a și avut amabilitatea a-i da loc în coloanele diarului.

Da, pe Goethe și-l discută azi teosofii²⁾ și și-l reclamă și Haeckel³⁾ Nu știu dău, dacă marele poet putându-și să-și mai întorcă fața spre ei, nu s'ar întorce cu oróre și de la unii și de la alții.

Între ómeni cu pretenție de serioșitate, a lua la fie-care ocașie în deșert numele ómenilor mari însemnăză cel puțin atât, cât a lua între ómeni cu frica lui Dumnezeu, cu rost și fără rost, în deșert numele Dumneșirii. Că numai cel-ce nu se încrede în propriile-i puteri, cel lipsit de originalitate și cel consciu de nepuțința sa cercă să s'ascundă sub hlamida

²⁾ După sensul etimologic al cuvântului teosof = înțelept, cunoscător de cele dumneșesci, inițiat în toate tainele divine, visionar, mistic; teosofie = d-queșcă înțelepciune, cunoștință de cele d-queșci, doctrina celor ce pretind a sta în comunicațiune cu spiritele, cu Dumnezeu, și a fi inițiat în toate tainele și misterele divine.

³⁾ Ernst Haeckel născ. 1834, profesor de zoologie la universitatea din Iena, scrierea lui cea mai populară „die Welttraethsel“=enigmele universului) își întemeiază monismul séu filosofic pe teoria descendenței. Monismul lui Haeckel în fondul séu—materialist, reamintesc în multe privințe hyloloizmul (= unitatea materiei și a vieții) filosofiei antice. Monismul haeckelian fundat pe principiul constanței materiei (substanței) și energiei se

de purpură a celebrităților istorice, e un adevăr psihologic de ordine elementară. Povestea asinului în pielea leului. Fanaticul maniac încă își înhamă adese-ori la închipuitul car triumfal al ideilor sale tot cai de rassă alésă, cai năsdăravanî de renume mitologic, ca Pegas al lui Bellerophonos, séu Xanthos și Balios ai lui Achilles. A parada cu penele altuia e ridicol, a răstălmăci și a mistifica, e detestabil.

Plato, Sophocles, Shakespeare, Goethe, Dante, Sienkiewicz, M. Gorkij etc. etc. au fost inspirații antemergători și propove-

duce în ultima analiză la un fel de evoluționism, însă nu teleologic, ci curat mecanic. Scrierea sa amintită, care luându-și ca punct de mănecare acest evoluționism, se încercă să resolve și probleme de psihologie, etică, drept, sociologie, istorie culturală, linvistică și religioasă, a dat ansă la o vehementă și întinsă polemică literară. Tendința lui Haeckel de a descoperi analogii, pentru de a-le putea invoca întru sprijinirea ideilor sale, și la filosoful Baruch Spinoza și mai ales la poetul Goethe, degeneră de multe-ori în ridicul — Teoria descendenței a fost susținută la timpul séu cu mult aparat de naturalistul engles Charles Darwin în epocala sa scriere despre originea speciilor pe baza principiului selecțiunii naturale în lupta pentru existență (On the origin of species by means of natural selection), apărută în 1859.

duitori ai teosofiei,—ni-se spune într'o broșurică românească apărută de curând, cu pretenția de a iniția în misterele teosofie marea glótă a celor profani.

Plato teosof, Shakespeare, Dante et tutti quanti teosofi — nu vi-se pare óre o idee originală și ademenitoare?

Nu scim decât d-l D. Stoica — căci d-sa e apogetul nouelor doctrine — și-a luat ostenela să cetescă și să aprofundeze cât de cât mulțimea celebrităților, de al căror nume abuzeză câți chemați câți nechemați, când cu rost când fără rost.

Și adevă de ce numai Plato, Shakespeare, Dante etc.? De ce nu și Socrates, Kant, Schiller, Tasso séu Milton, Eminescu séu Arany? Lista ar fi fost mai completă și mai imosantă, decât între marii propovăduitori ai teosofiei am fi văduț figurând și nume ca Socrates, vr'un sfânt părinte al bisericii creștine, ca sfântul Augustin séu Ioan Gură de aur, filozofi ca Cartesius, Spinoza, Leibniz, Kant séu Fichte etc.

Mi-se va răspunde poate, că canonul stabilit de isvórele consultate și utilizate de d-l Stoica, nu cunoște și ast-fel de nume ca cele recomandate de noi. Cu atât ma

dă absolutoriul cassarului și mulțumită, Dr. Cristea cere ca „Albina” să se angajeze cu administrarea efectelor fără de nici o remunerație.

Urméază citirea raportului comisiunii pentru censurarea planului de acțiune ce se consideră de citit. Referent e profesorul Radu din Brad. Comisiunea aprobă planul de acțiune și modalitățile. Se fac mai multe obiecțiuni neesențiale.

Divergența e numai la timpul fixat de 10 ani. Comisiunea dă ea să nu se stabilizească nu au fix, ci să se lase acesta în grija adunărilor viitoare. La discuție ia cuvântul Dr. Dobrin și-și exprimă temerea pentru buna reușită a planului. Cere o comisiune specială, care să vie cu chestia bine studiată peste un an.

Vorbesc în chestia asta Onițiu, Brănice, Precup, pledând contra propunerii d-lui Dobrin. Dr. Dobrin nu-și retrage propunerea. Mai vorbește apoi Em. Ungureanu și acesorul cons. Cristea, éráși contra prop. d-lui Dobrin. Se pune la vot și propunerea Dobrin cade.

V. Goldiș pledéază pentru limitarea termenului pe 10 ani. Ar fi de dorit, ca fondul să nu se atace, afară de suma preliminară în decurs de 15—20 ani.

Mai vorbește Cristea, L. Pop, Ungureanu și în fine adunarea primesce planul de acțiune întreg.

Raportorul comisiunii pentru înscrierea de membri, d-l preot Avram David, raportează despre sumele intrate. S'au înscris membrii fondatori: „Sebeșana”, comuna politică Pianul-superior, Casa „Mielul” Poiana etc.; pe viață comuna Lancrém, Prostean avocatul din Lugoș. Cristea ca bărbat de încredere depune colecta de 340 cor. adunării. Inscriserile în total dau suma de 1913.40 cor.

Prof. Radu din Brad invită societatea pe anul viitor la Brad. Se citește și o telegramă în sensul acesta, și invitarea se primesce cu însuflețire.

Cu verificarea procesului verbal al ședinței de față se însărcinează d-nii Precup, Cristea și Păcățianu. Cele trei disertațiuni rămase din ședința precedentă, din cauza timpului înaintat nu se mai citesc, ci se vor tipări în organul și anuarul societății.

La 12 și $\frac{3}{4}$ președintele ridică ședința mulțumind cu cuvinte elogiöse Sebeșenilor pentru primire, mulțumesc apoi tuturor factorilor, cari au contribuit la splendoria festivităților acestora, publicului care a alergat din depărtări, conferențiarilor, tinerimei „care în frunte cu viitorul artist Bârsan, a făcut ca inimile să ne vibreze la actentele limbei românesce, încât ne-au umplut ochii de lacrimi!”

Publicul aplaudă și ședința se închide.

Z.

Incoronarea mormântului lui Al. Roman.

28 August.

Unul din momentele importante în decursul festivităților, a fost încoronarea mormântului lui Ales. Roman.

Nu mult după ședința primă, cu comitetul în frunte, am traversat stradele Sebeșului spre cimiteriul gr. cat., unde odihnesc osémintele regretatului fost mem-

bru, a fostului profesor la Universitatea din Budapesta, Alexandru Roman.

Era o datorie de onóre a „Societății teatrului” să aducă prinos de stimă acestui bărbat escelent, care de pe catedră a știut să țină prelegeri cu atâta însuflețire din limba și literatura noastră națională.

Ajungénd la cimiter, ne-am descoperit capetele înaintea cripei familiare a réposatului profesor. Comitetul a deșus la picioarele cosciugului o frumoasă cunună de lauri cu inscripția pe bandă albă: „Lui Alexandru Roman”, érá președ. Vulcan a ținut un discurs, în care a arătat, că Alex. Roman a fost un devotat fiu al neamului său. El a știut să se însuflețéască de ideea națională și atât de pe catedră, cât și de pe tribună, și cu condeiul a știut să captiveze inimile ascultătorilor săi. Ca profesor la univesitatea din Budapesta cu limba și literatura română, sub mâinile sale au trecut două generații de tineri români. Din generațiile acestea două, foștii lui discipoli de odinioară vin acuma să aducă prinos memoriei măiestrului lor ridicat în sferele mai înalte.

Prin conferențe aplaudate de Academia Română, al cărei membru activ fusese, ca diarist în articolele scrise bine și cu cunoștință de cauză, ca deputat în parlamentul țării, ca om de societate cu o cultură superiöră, în tóte Alex. Roman a escelat și a dat o splendidă dovadă de idealism mareț.

El a fost și printre primii deputați români, care a consimțit la înființarea fondului de teatru român și ideea a primit-o cu brațele deschise. A fost membru în comitet ani îndelungați, ba a condus odată în numele comitetului și adunarea generală memorabilă dela Sătmár.

Societatea, căreia i-a făcut atât bine vine să depună pe sicriul lui o corónă, dicénd din tot sufletul: „Alex. Roman! Odihnesce în pace!”

Momentul era înălțător. Vedeam în jurul mormântului unui bărbat meritat adunată lumea, ca să-și preamărească faptele. „Recunoștința înflorește în inimile mari!”

A răspuns în puține cuvinte în numele decedatului d-sóra Tini Pécúrar, o nepóta a réposatului, lipsind soția réposat. d-na véd. Roman din Sebeș. Din partea familiei se aflară de față numai cele două nepóte: d-sórele Alma și Tini Pécúrar.

Și am pornit încet cătră inima orașului. De pe fețele tuturor se putea ceti sentimentul cel mai frumos: recunoștința și aducerea aminte de un bărbat mare.

Concertul și teatru.

Acum voesc să vă arăt rezultatul concertului și reprezentației teatrale de Vineri séra.

Înainte de a păși peste pragul sălii dela „Hotel Central”, am aruncat ochii asupra programului de la care se póte conchide la gustul acelor, la îndemnul cărora s'a inițiat reprezentația.

Noi, Români din Transilvania și Ungaria, suntem obicinuiți cu reprezentațiile teatrale de diletanți. Dovada cea mai bună sunt cifrele elecuate din Anuarele societății de teatru. Din acestea vedem și gustul publicului ascultător, piese populare românesce originale.

Să mărturisim însă drept. Afară de

o reprezentație două cu piese de o valóre literară mai superiöră, ne-am mulțumit cu piese de comedie ușórá, ce plac mai mult poporului.

Va trebui însă cu timpul să aibă hrană spirituală și publicul nostru mai cult, cu gust mai rafinat.

Un început în această direcție s'a făcut. Ideea cea mai norocóasă a „Soc. de teatru” din anul acesta a fost trimiterea unui tiner talentat la conservatórele din streinătate. Comitetul și-a îndreptat privirea asupra tinerului Zaharie Bârsan, care ne dá cele mai mari speranțe.

Dénsul ne este cunoscut deja atât din poesiile și foiletónele sale frumoșe, cât și dela reprezentația teatrală de astă primăvară din Brașov, unde a pășit pe scenă pentru prima órá în Transilvania și a secerat un succes din cele mai frumoșe.

Speranțele favorabile cu privire la jocul și presentarea lui Zach. Bârsan la adunarea de aici, au fost întemeiate pentru noi mai cu sémă pe strălucitul succes de la Brașov.

Sala dela „Hotel Central” era plină de lume. De mult n'am vădút atâta lume adunată la un loc.

La orele 8 $\frac{1}{2}$, după-ce lumea devenise nerăbdátóre, s'a ridicat în sfirșit cortina. Pe scenă era corul reuniunii meseriașilor din loc, un drăgálaș buchet de țărâncuțe în costum național, și meseriași. Impresia, care mi-au făcut-o corurile, a fost fórte favorabilă. Sub conducerea desteră a învățătorului Ioan Pavel, corul a cântat piesele „Hei leliță din cel sat” și „Sub ferestra mândrei mele” cu multă drăgălășie.

Punctul al doilea era așteptat cu multă nerăbdare. Era primul debut al lui Zach. Bârsan pe scena din Sebeș.

De piesa teatrală „Trecătorul” lui François Coppée am legat multă speranță de reușită. Este o piesă de forță. Pe lângă tótă gingășia acestei piese, care a pus temeiú la reputația literară a celebrului academician frances, publicul n'a gustat într'adevărul înțeles al cuvântului această piesă, care e mai mult o poezie lirică.

A contribuit la acesta și acustica slabă a pavilionului. E de neînțeles de ce nu s'a angajat pentru o reprezentație teatrală cinstită, un local mai acomodat. Am vizitat sala cea mare de teatru de alături și am rămas mulțumit de scena frumoșă și sala spațioasă a orașului. Am fi fost scutiți, în cazul că s'ar fi dat reprezentația acolo, și de risetele delângă restaurant și de ușile deschise larg ale pavilionului.

Chiar numai schițând cuprinsul „Trecătorului” se va vedé ce roluri frumoșe au avut actorii.

Intr'o vilă elegantă de lângă Florența, duce Silvia o viață plictisită după un traiú desfrinat și plin de orgii. În singurătatea acesta plină de remușcări îi apare Zanetto. El este un tiner plin de speranțe, un cântăreț sburdalnic, vecinic călător și vecinic îmbetat de poezia vieții.

Se apropie și acum de zidurile Florenței, pentru-că aușide că acolo trăesc o femeie frumoșă și pofitóre de petreceri.

Se ducea să-și cânte din ghitara. În drum, obosit, se oprește în fața unei vile. Aici dá de Silvia, dér se'nțelege, nu o cu-

noșce, se încinge o conversație între ei. Silvia simte reînviindu-i în piept dílele nevinovate de odinioară.

Când convorbirea devine mai pasionată și Zanetto îi declară dragoste și o rógă pentru un adăpost, ea se vede în întregă golátatea ei. În sufletul ei se petrece o luptă mare, decisivă. Prevede nenorocirile, pe cari le-ar aduce ea acestui tiner plin de iluzii, și în sbucium sufletesc nebun se hotărăscé să-l respingă. El o rógă să-și dea cel puțin rolul unui scutier, unui servitor, dér ea refușă dicénd că-și sêracă.

— Ei bine. voiú fi póte mâne mai fericit! Mă duc spre Florența! Am aúdit, că acolo este o femeie frumoșă, Silvia cea vestită. Mă duc să-și cânt.

Ea tresare aúdund-și numele.

— „Dér cine-i Silvia?” îl întrebă ea.

— „Silvia e o fată bogată, frumoșă, virtuóasă, la care mă voiú duce mâne.”

Silvia se cutremură.

— „Nu te duce, nu e pentru tine. E vanitósă, e plină de réutate!”, și începe să se descrie pe sine.

— „Dér cine ești tu, care o descrii atât de réu?”

— „O cunosc bine! Sunt prietina ei!”

Zanetto plécă 'n lume cu ghitara pe umere, cu privirea perdută în neant, Silvia, care rămâne pierdută privind pe urmele trecătorului, isbucnescé în plâns și esclamá:

„O, amor tot mă 'nchin ție

Ni-ai dat lacrimi, alinare!”

Iți trebuesce inimă ca să pricepi lucrurile acestea!

Rolul principal a fost interpretat de Zach. Bârsan. Rolul Silviei l'a jucat d-sóra Elisaveta Moga din Sebeș. Domnișóra a aréat multă pricepere în joc și a interpretat sbuciumul sufletesc pe cât s'a putut mai bine de-o diletanță.

De alt-cum rolul acesta cere o modulațiune fórte grea a vocii, o pëtrundere fină a temei, ceea-ce a succes binisor d-sórei Moga.

Despre Bârsan ași vrea să-și spună mai bine părerea o domnișóra, care a ascultat și observat cu atențiune întregă acțiunea. (Nu vecina mea, care mereu șó-potea c'un tiner de „bună speranță” și se uitau ochi în ochi!)

Cred, că așa un trecător ca Zach. Bârsan în rolul acesta și l'a închipuit fiecare în visurile sale. Imi sună și acuma în urechi cântecul lui sburdalnic și trilurile săltărețe.

Ca punct 3 a urmat o fantasie din opera „Mignon” de A. Thomas, pentru violină și pian, predată de d-nii Octavian Muréșian și Otto Baumann. D-l Muréșian a știut să esecute fantasia cu multă dibăcie. Pécát de acustica pavilionului!

În „Grea fierarilor”, monologul celebru al lui François Coppée, Zach. Bârsan a întrecut tóte așteptările publicului. E piesa lui de forță. Cu atâta măestrie a știut să se transpună în fierarul, căruia i-s'a tras bucătura de la gură, cu tótă simplitatea lui, cu tóte amănuntele fine psihologice, încât ropotele de aplause, cari au urmat, au fost mai mult decât meritate.

rêu pentru d-l Stoica, căci deja anticul poet a stabilit ca normă a liberalismului și independenței, ce are să domnescă în vastul imperiu al cugetării, principiul „nunquam iurare in verba magistri”, puțin socotit, precum se vede, în cercurile teoreticianilor teosofi.

E la tot cazul semnificativ, că numai poeții sunt condamnați a fi trași pe calapodul teosofiei moderne, esceptionând pe idealistul Plato, — însu-și mai mult poet, decât filosof.

A, nu! în același canon vedem figurând și pe Bacon și pe Giordano Bruno. Cum ajunge însă în lista teosofilor celebri, pusă în fruntea broșurei d-lui Stoica, ca un fel de ademenitóre „captatio benevolentiae”, să figureze și numele lui Bacon? La dreptul vorbind, nici nu scim de care Bacon e vorba aici: Roger Bacon (1214—1294), cunoscut în istoria filosofiei medievale ca acel cugetător, care a încercat să întemeieze filosofia pe un nou substrat filologic și naturalist, dér deraind pe alocurea și în fantasmagorii mistice, — séu congenialul său omonim de mai târziu, celebrul Francisc Bacon de Verulam (1561—1626), care la granița evului mediu

și a evului nou, emancipându-se de sub jugul autorităților oficiöse, Aristoteles și școlasticismul tradițional și inspirat de vederi cu totul practice (devisa lui filosofică: *tantum possumus, quantum scimus*), cércă să așéde filosofia pe base curat empirice?

Credem, că originalul, după care a citat d-l Stoica pe Bacon, voind să paradeze după obiceiul sectei cu un nume îmbrăcat în aureola celebrității, a avut în vedere la tot cazul pe genialul, dér imoralul Bacon de Verulam, contimporan al genialului artist dramatic Shakespeare.⁴⁾

Adevérul critic este, că numai de superstiții fantesiste séu eresii mistice, fie în formă teosofă séu de ori-care altă

⁴⁾ În timpul din urmă se observă tendința de a atribui cu tot dinadinsul dramele Shakespeareane filosofului Bacon. Se susține, că adevératul autor ar fi Bacon și că acesta numai sub forța de presiune a împrejurărilor și-ar fi pus dramele în circulațiune sub numele sêrbătoritului actor Shakespeare. Acestă ipotesă a aflat sprijinitori în critici literari reputați, germani, englesi și americani. Cf. Edwin Bormann, das Shakespeare-Geheimnis, Leipzig 1-94. Cu tóte acestea *lis adhuc sub iudice est*.

nuanță, nu póte fi vorba la empiristul Bacon de Verulam.

Celălalt Bacon stă cu mult mai jos, decât să póta figura alătura de-un Plato, Dante séu Shakespeare — fie chiar și numai într'o listă teosofă.

Așa stăm fără 'ndoială cu întréga suită a celebrităților, ce le invócă teosofia modernă spre intimidarea celor mai încápăținați și fortificarea celor mai slabi de inger.

Giordano Bruno (1548—1600), care pentru convingerile sale științifice a suferit mórte de martir, un însuflețit adorator al naturii și sincer aderent al tuturor descoperirilor epocale, făcute în domeniul științelor naturale, e cunoscut ca întemeietorul unui particular sistem panteistic, îmbrăcat într'o exuberantă fantasie poetică. Fără 'ndoială numai acestui esces de abondență fantesistă are a-și mulțami onórea de a se fi vădút într'o căldare cu teosofii de ađi.

De ce nu vedem însă împodobind paginile teoriei teosofice pe filosoful Pythagoras, autorul teoriei metempsihozei, séu pe poeții Vergilius și Ovidius, ambii pro-

poveditori ai acestei teorii în sens pitagoreic?

Apologetii teosofi, décă și-ar fi luat ostenéla să réșfioiescă învechitele file ale istoriei filosofiei, ar fi descoperit prețioșe analogii în diferitele secte și sisteme filosofice mistice, începénd mai ales de la neoplatonism încóce. De ce să alergi așádéră după cai verđi pe păreți?

Dér în sfêrșit ce-i teosofia, de care am tot vorbit până acum?

Teosofia, după teosofi religiunea înfrățirii ómenilor și a religiunilor, în realitate nu e decât un amestec chaotic și discordant din elementele cele mai disparate, budhiste, eline, creștine, iudaice, etc. — un fel de *rudis indigestaque moles*. Ce e drept, teosofii de ađi nici nu pășesc cu pretenția unui nou sistem filosofic, întru cât needificând pe nici un substrat științific rațional, ca exclusiv isvor al cunoșcerei, proclamă contemplațiunea, extasul și credința órbă.

Aici ni-se impune o mică clarificare. După definițiunea d-lui D. Stoica, primul apostol literar al teosofiei la Români, „teosofia nu cuprinde teorii filosofice, ci ea este cunoșcerea adevérului” (prefată), și

În apropiere de mine se afla un preot de pe sate. Venise de departe la adunarea Teatrului. Când a auzit de pe scenă românească, cu cuvinte românești, atât adevăr și frumusețe, a început să lăcrămeze.

Cuuna de laur, care i-s'a întins artistului după „Grevă“, a mărit și mai mult aplauzele și nu era decât un strigăt în întregă sala: „Trăescă Bârsan!“

A urmat din nou d-l Octavian Mureșian și Baumann, de astă-dată d-l Mureșian ne-a delectat cu vocea-i de bariton puternică și plină de mlădioșie în „Cete legini codrule“ de Scheletti, și „Solomone căpitane“ de Kirchner. Amândouă au fost foarte bine executate.

Corul meseriașilor ne-a mai delectat cu cântecul „Eu mă duc codrul rămâne“ de Șorban.

În sfârșit a urmat comedia într'un act „Între patru ochi“ de L. Fulda, tradusă de d-na Elena Dr. A. Mureșianu.

Rolurile au fost bine studiate. Cu o pășire sigură și c'un joc viu drăgălaș ne-a surprins d-șora Miți Munteanu în rolul Steluței. Piesa este — relativ una dintre cele mai bune localisări ale noastre. O piesă de salon cu conversații bine rotunjite și interesante. Acum rîdea și părechea de lângă mine și-și făcea haz de căsnicia de pe scenă. Par-că voia să dică d-șora cu ochii. — „Hei, hei, eu alt-fel te-ai îngrijit!“ E'tă alt efect al teatrului!

Rolurile mai mici au fost bine jucate. Mult haz a făcut declarația de dragoste a d-lui Baron Petrov (D. Moldovan) cu pălăria și geanta în mână. D-șora Moga, ca cameriera Veta și harnicul învățător A. Tătaru, au contribuit și ei cu jocul lor brav la ensemblul piesei.

Pe Zach. Bârsan l'am cunoscut până acum numai ca actor în piese dramatice. Prima oră l'am vădut în piese de salon. A jucat cu totă inima. De la primul pas pe scenă a captivat auditoriul și cu aluziunile fine și mușcătore din piesă a întretinut interesul viu în sală.

Au fost recompensate pentru ostenela lor cu câte un buchet de flori și d-șorele Miți Munteanu și Elisaveta Moga.

De încheiere fie-mi permisă o indiscreție. Voesc să arăt cât de mult a putut să crească pretinția între actor și publicul din Sebeș în vre-o câteva zile și cât de strins legată este viața de actor cu pribezia.

După reprezentanție m'am dus să-l ved pe Zacharie Bârsan după culise și să-l felicitez din inimă. Era dinaintea oglinzii cu sulimanul pe față, cu fruntea încălțită de joc, cu țigara în gură.

Timp de câteva minute am povestit de rolurile jucate și dintr'odată ved pe Bârsan cum se pune pe gânduri și-mi spune:

— „Cum e și viața asta de actor! Stai o zi două într'un loc, te împretinesti cu omenii, îi câștigi dragi și trebuie să fuzi mai apoi în gônă nebună mai departe!“

H. P. P.

Kossuthiștii și partidul poporal german din Austria. În anul 1899 deputatul Polonyi a conferit la Viena cu partidul poporal german asupra uniunii

personale și a separațiunii armatei în armata austriacă și maghiară. Acuma, după patru ani, Polonyi a destăinuit tratativele din Viena. Descoperirile lui Polonyi au provocat senzație și în Austria unde atitudinea partidului poporal german este stigmatizată ca o trădare. Diarul „D. Z.“ dîce:

„Acastă atitudine trădătoare din partea unui partid, care pörtă în gură fidelitatea germană și în același timp încheie compromisiuni cu cei mai înverșunați dușmani ai Germanilor și ai Monarhiei, nu putem să o trecem așa ușor cu vederea. Acastă este o trădare națională și vrem să-i cunoșcem toate detaliurile!“

Crisa ungară.

Scim, că sâmbătă Majestatea Sa a plecat din Budapesta la Viena. Înainte de plecare a primit în audiență pe contele *Khuen-Hedervary*, care a raportat asupra afacerilor curente.

Se dă o deosebită importanță faptului, că *monarchul s'a hotărît să nu se ducă la marile manevre* din ținutul Aradului. După-ce va primi visita regelui Engletere, în 3 sau 4 Septemvrie se va reintorcer la Budapesta, ca să reia firul audiențelor în afacerea crizei.

Imprejurarea, că Majestatea Sa se va reintorcer în 3 sau 4 Septemvrie la Budapesta nu însemnă, că prin acastă s'a sfârșit cu criza, ori că se va constitui îndată noul ministeriu. O aplanare definitivă a contrastelor și o înlăturare a crizei se pöte spera numai în cazul, când reprezentanții politicii de concesiuni și postulate extreme se vor mulțumi c'un minim, care să nu atingă absolut de loc unitatea armatei și bazele pe cari e aședată monarchia.

Unele diare asigură, că îndată după reintorcere, monarchul va primi pe cei doi președinți ai camerelor: Csaky și Apponyi, apoi pe Wekerle. Contrar acestei sciri, „B. H.“ spune, că Maj. Sa n'a luat în privința acăsta nici o dispozițiune, rezervându-și acăsta după-ce va fi sosit în palatul său din Buda.

Voci austriace. Deputatul din „Reichsrath“ *Kathrein*, unul din politicianii de frunte austriaci, publică în „*Unterinnthaler Bot*“ un articol în care se ocupă cu criza ungară. E'tă ce dîce:

„De ceea-ce puteam să ne temem, a urmat, și obstrucțiunii își dau silința cu mai multă cutezanță a-și ajunge scopul: realizarea armatei independente maghiare. Coloman Szell a demisionat și locul i-l'a ocupat contele *Hedervary*, care a cređut, că e de datoria lui a-se milogi înaintea șefului partidului independist. Prin acăsta s'a făcut imposibil. Kossuth s'a debarasat de el și a făcut imposibilă ori-ce activi-

tate parlamentară. Opoziția obstrucționistă a declarat, și declară și ađi, că nu va desarma, până când nu i-se vor împlini pretensiunile. Ceda-vor ore și închina-se vor dinaintea revoluțiunii? Credem și sperăm că nu. Aici are cuvânt și Austria. *Cedarea ar avé pentru Austria consecențe foarte triste*; ea ar însemna triumful revoluțiunii și începutul distrucțiunii. Interesul primordial al Austro-Ungariei pretinde, ca să ținem strins la comuniunea armatei. Tot ce ar sgudui comuniunea acăsta, trebuie respins cu cea mai mare energie. Va fi bine să fim pregătiți pentru toate eventualitățile.“

În spiritul acesta a ținut un discurs deputatul *Vökl* în St.-Pösten.

„*Slavo Polskie*“, organ polon, cere ca clubul polon din „*Reichsrath*“ să nu combată postulatul privitor la armata independentă maghiară, însă să pretindă, ca la trupele polone să se introducă limba de serviciu și de comandă polonă.

SCIRILE ĐILEI.

— 18 August v.

Representanța comunală a orașului Brașov este convocată în adunare generală extraordinară pe Mercuri 2 Septemvrie 1903 și dîlele următoare d. m. la orele 3 p. m. La ordinea dîlei: 10 puncte, între cari *budgetul anului 1904*, precum și subvenționarea construcției *liniei ferate Brașov-Făgăraș*.

Marile manevre. Maj. Sa monarchul conform ultimei hotăriri, nu va participa la marile manevre din ținutul Aradului, ci l'a însărcinat pe archiducele *Francisc Ferdinand* să-l reprezenteze. Archiducele va pleca în 2 Septemvrie la Timiș-Ufalău și va fi încuartirat în castelul contelui Zselenszki.

Societatea carpatină ardelenă maghiară și-a ținut erî adunarea generală aici în Brașov. Oșpeții veniți din alte părți au fost primiți Sâmbătă la orele 2 la gară de autorități în frunte cu spanul conte Stefan Lazar. Sosind în oraș imediat s'au dus la statua milenară de pe Timpa, unde baronul Feilitzsch a rostit un discurs politic și a depus o cunună de lauri cu inscripția: „*Eke — Aug. 29 — 1903*“. — Al doilea discurs l'a rostit avocatul *Fried Vilmos* din Budapesta, depunând o cunună din partea casei jidovesce din cartierul Leopold din Budapesta. Pe panglicele naționale maghiare ale acestei cununii era scris pe ungurese:

„*Casina din cartierul Leopold — privesce cu mândrie la tine!*“ (adecă la Arpad.) — S'era a fost concert în sala Redutei.

Monumentul lui Cuza. „Adevărul“ din Bucurescei publică o corespondență

din Iași în care se dîce, că d-l prof. A. D. Xenopol s'a pus în înțelegere cu mai multe persoane marcante pentru constituirea unui mare comitet, cu misiunea de a ridica un frumos monument lui Cuza-Vodă. Monumentul va fi ridicat în piața „Unirii“ din Iași și va fi din bronz.

Străinătatea nu vrea să se conformeze. S'au ridicat grave acușări contra redactorului de la biuroul unguresc de corespondență, că din incidentul evenimentelor sângeröse din Belgrad toate foile din străinătate publicau telegrame din *Semlin* și nici una n'a scris numirea maghiară *Zimony*. Redactorul învinuit se disculpă acum spunend, că biuroul telegrafic telagrafiază consecuent tot numiri maghiare, nu există însă nici o putere pământescă, care să pötă determina pe foile germane, să scrie *Pozsony* sau *Brassó* în loc de *Pressburg* și *Kronstadt*. Ei acum unde să mai apeleze?..

Alegere de deputat în Suceva. „Deșteptarea“ aduce scirea, că la 27 August s'a făcut în Suceava alegerea de deputat pentru dieta țării (Bucovina). A fost ales Dr. Aurel Onciul cu 52 voturi, contra lui Dr. Nicu Blându, care a întrunit 37 voturi.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra seriei de articole intitulată „*Din Nirvana*“, pe care o publicăm în foiletonul diarului nostru, începend cu numărul de ađi, și care tratază despre o temă, care a mai fost atinsă în colónele „*Gazetei*“.

Nou medic cercual. Dr. Marcel Savu a fost ales medic cercual în Zadorlac (Bănat).

Școlă de cant și piano. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra anuiciului de mai jos despre redeschiderea școlii de cant și de piano condusă de d-șora *Iulia Hessheimer*, bine cunoscută în Brașov ca eminentă instructoră de piano și de cant. D-sa se întorcer din străinătate unde a petrecut doi ani pentru a-și perfecționa cunoscințele.

Consulul Magelsen — trăiesce. Dilele acestea se răspândise în presa din totă lumea scirea, că consulul american din Beirut *Magelsen* a fost împușcat de un soldat turc. Acum se vestesce din Constantinopol, că nu este vorba decât de o încercare de ucidere. Un individ necunoscut a împușcat, ce-i drept asupra lui *Magelsen*, însă nu l'a nimerit. *Magelsen* trăesce și s'a telegrafiat la Washigton, că e de prișos a mai cere satisfacție de la Turcia.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 30 August. Regele Petru a răspuns la vorbirea generalului de divizie din Kragujevaț, că e posibil ca patria să aibă lipsă în curend de serviciile oficerilor sërbi.

Diverse.

Candidatele de măritiș. Un scriitor german de spirit, caracterisază pe fețele candidate de măritiș astfel:

Când sunt tinere de tot, întrebă:

Cum este el?

Când se fac mai mari, întrebă: Ce

este el?

Er când se fac mari de tot întrebă:

Unde este el?

Dilele acestea s'a reintors din străinătate d-șora *Iulia Hessheimer*, unde timp de mai bine de doi ani de dîle s'a perfecționat în orașul München, ocupându-se mai cu semă de formarea tonului și a vocii și îmbogățindu-și totde-odată cunoscințele atât în *piano* și *cant*, cât și în *limba franceză* și *italiană*. D-sa în acești doi ani a dat însași în München lecțiuni private musicale și de limbă. Se recomandă onoratului public. Orele le va da începend dela 1 Septemvrie n. anul curent. Adresa: Șirul Spitalului Nr. 12, în etagiu, scara III-a.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

cu toate acestea pe pagina următoare o cualifică chiar în titula primei conferințe de „un nou curent în filosofie“, — er după alt teosof, citat de d-l Stoica, „teosofia, cea mai înaltă înțelepciune și recunoscerea adevărului, nu e sistem, care să se pötă învăța din cărți, nici dosar (sic!) de dogme sau teorii, nici credință, care să se bazeze pe deducții și documentări, ci descoperirea adevărului în interiorul și însași recunoscerea lui. (Cam confus!) Adevărata știință, provină ea de la D-đeu, ori de la natură, trebuie să fie înăscută în noi.“

Ați înțeles: teosofia nu cuprinde teorii filosofice, nu e sistem, nici dosar de dogme, ci — este credința intimă sau știința înăscută fie-căruia și pe de-asupra un nou curent în filosofie. Filosofia nu e filosofie, dogma nu e credința după logica teosofică, și în consecință teosofia nu e nici filosofie, nici religione. Așa-déră ce e teosofia după aceste obscure definițiuni? *Nămic* sau un fel de *Nirvana*, spre care de altmintrelea aspiră toți visionarii teosofici, și precum se pare, se și inspiră de-a dreptul din ea.

Dér să lăsăm acest galimatias, căci precum se vede, la teosofi logica minții

sănătoșe n'are vot. Deja eclecticismul în sine — érá teosofia încă nu e decât un eclecticism de-o specie nu din cele mai superioare — nu mai pöte avé pretenție de sistem științific-filosofic, și prin faptul, că teosofia renunță de bună voie la ori ce atribuțiuni științifice, își dă însași testimoniu de neputință și nimicnicie și trebuie considerată, ca toate încercările mistice, drept o aparițiune bolnăvicioasă, efemeră, a cărei diagnosă și etiologie trebuie căutată în starea patologică anormală a generațiunilor de față.⁵⁾

Teosofia să n'aibă sistemul său propriu. S'ar pöté una ca asta? Nu cred. Să înșelă, sau cel puțin să contradică d-l Stoica când nu mai departe, ci chiar în titula primei conferințe, cualifică teosofia ca „un nou curent filosofic“, er în prefața ne spune, că sectarii germani ai teosofiei sunt mai puțin „dogmatici“ (sic!) — terminul e folosit cu un fel de restricțiune — decât Englesii. Ore? — În sfârșit nu împörtă. Vorba e că „dogmatici“ tot sunt și unii și alții. Filosofia sau cel puțin dogma, sau mai bine dis dogmatica, odată ce e dogmatică, trebuie să fie cumva sis-

⁵⁾ Veđi mai jos aprecierile lui *Max Nordau*.

temisată. Dór' nici d-sa n'a voit altceva prin cele 3 conferințe, decât să sistemizeze cumva, bine-rău, teoria doctrinei teosofice. E'tă o originală confuzie, pe care nu scim cui s'o atribuim, d-lui Stoica, sau teosofiei? Să pöte filosofie, știință sau religione — cari toate stau sub devisa adevărului, pe care vrea să și-l monopolizeze acum teosofia — fără sistemul său particular?

Că teosofia nu-și are încă sistemul său original pe deplin cristalizat și înche-gat, e natural. Nu s'a născut încă, sau vorbind în limbajul teosofilor, nu s'a „renăscut“ încă acel teosof, care să se fi putut remarcă prin originalitatea, superioritatea și profunditatea ideilor sale, care să fi format epocă prin aparițiunea sa, să fi creat curent sau școlă, care de sine să se impună și nu prin broșuri de contrabandă. N'ar fi nevoe tocmai de un Plato sau Kant, ar fi de-ajuns și un *Philon* (representant al filosofiei iudeo-alexandrine), sau *Plotinus* (intemeietorul neoplatonismului) sau *Valentinus* (gnostic de frunte), sau *Bernhard de Clairvaux* (mistic), cari toți presentă analogii mai mult sau mai puțin pronunțate cu aberațiunile mistice ale teosofiei actuale. (Va urma.)

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon „Romana”, dans de colona în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață”), de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana”, unicul dans de colona român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acesta și jubileul de 50 de ani al „Romanei”. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana” jubilară, adică au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii”.

Autorul broșurei explică „Romana” în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei”, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colona român să poată fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăugat la finea broșurei și textul frumoșii și atrăgătoare muzice a „Romanei”, explicând printru note toate mișcărilor dansului după tactele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana” pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a vedea jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăusul unei côle de note (muzica „Romanei” cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal ar-tat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adăus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de *Iuliu Pop*, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de *Basiliu Rațiu*, profesor la seminarul din Blășiș. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștinăscă” seu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de dinădioră al Gherlei, *Ioan Alexi*. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în tolosul elevilor pregarandiali, a învățatorilor și a altor omeni pe școala de *V. Gr. Borșovan* prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator de *Georgiu Magyar*. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, seu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptariu pentru învățatori la tractarea Abecedarului de *Basiliu Tetri* prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza nou-

ui plan ministerial de învăț. de *Ioan Daru* cu concursul mai multor bărbați de școala. Partea I. pentru anul I-u și al II-lea de școala. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru școlile populare de *F. E. Lutz*. Tradusă de un învățator după a 9 ediție germană. Anul I și II. de școala. Numerii 110, 140-20 și 20-100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școala superioară dela Fe-restrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din Bucouresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, seu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II **Fitotechnia**, seu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corone.

Vol. III **Zootechnia**, seu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăptărie și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV **Economia Rurală**, seu organizațiunea și administrarea moșiilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate chestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă etc.

Economia pentru școlile populare compusă de *Teodor Roșu*, învățator la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de *Lamarck*, cu un studiu asupra lui *Lamarck* de *Pansite Iosin*. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăc în țără săracă”. *Eminescu*. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugurilor” seu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Însoțirile de credit împreunate cu însoțiri de conșum, de vânzare, de viieri, de lăptărie etc. Îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de *F. W. Raiffeissen*. Edițiunea a V-a Trad. de *Dr. A. Brode*. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani).

„Sfaturile de aur”, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de *Aron Boca Velcheranu*. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blășiș. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinuri din pome, de *Gr. Halip* prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani).

Îmbunătățirea stării sătenului, de *Gr. G. Peucescu*. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului”, de *I. F. Negruțiu*. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia”, pentru școlile populare, de *Teodor Roșu*. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală”, de *Teodor V. Păcățian*. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Tergni de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 24 Aug. n. de 41,994 capete, la 25 Aug. au intrat 1141 capete și au eșit 225 capete rămânând la 26 Aug. n. un număr de 42,309 capete.

Se notăză marfa unгурescă: veche grea dela — — fil. tinăra grea dela 113—114 fil., de mijloc dela 112—114 fil. — Sărbescă: grea 115—117 fil., de mijloc 114—115 fil., ușoră 113—114 fil. kilogramul

Sala de Concerte.

Mercuri în 2 și Joi în 3 Sept. 1903.

Numai 2 reprezentațiuni Sensaționale celebre și artistice.

Dulapul de spirt al lui *Daver' Port* cu apariții de *Fantome* a lui *Mondling-Hesau* și *Brunocz*.

Experimente noue și uimitore de Psihologie. *Ipnosă, Anamestie, Telepatie și Somnabulism.*

Pentru prima oră în Europa:

MEDIU CLAR VĚPĚND, experiment original al Dōmnei *Homes-Fey*.

Prețurile locurilor:

Balcon 2 cor. 40 b., Fauteuil 2 cor., I. Parchet 1 cor. 40 b., II. Parchet 1 cor. 20 b., I. Rang 1 cor. 20 b., Loc de stat Galerie 1 cor. 20 bani, Partere 80 b., militar și studenți 60 b., Locul ultim 50 bani.

Vândarea biletelor în cancelaria teatrului, în curte (la casa de concerte) înainte de prând dela 9—12 ore și după prând dela 3—6 ore.

Deschiderea casei sēra la 7 ore.

Frumos ca o Iconă

este un Teint delicat a b și fin, și o față fără pistri și pete. Spre a obține acēsta s'a se spele în fie-care zi cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann”

(Marca: 2 mineri.)

dela *Bergmann & Co.* în *Dresden* și *Teutschen a/E.*

Se capēta bucată cu 50 bani, la *Teutsch & Tartler* și la farmacia lui *Roth* în Brașov.

(930) 19—50

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov. Valabil din 1 Maiu st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la *Budapesta*:

- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 6. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. sēra.
- IV. Tr. accel. la orele 10-26 m. sēra.

Dela Brașov la *Bucouresci*:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la orele 5-14 m. dim.
- III. Trenul mixt la orele 11-40 a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la orele 6-50 sēra.

Dela Brașov la *Kezdi-Oșorheiu*:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu *Tușnad* la ora 9-18, cu *Ciuc Gyimes* și *Ciuc-Szereda*, la ora 10-45 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la ora 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de per. la ora 3— m. p. m.

Dela Brașov la *Zērnesci* (gar. *Bartolomeiu*):

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-44 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 9-47 m. sēra.
- IV. Trenul mixt la ora 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca și în sērbători).

Dela Brașov la *Ciuc-Gyimes*:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ore 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3— min. p. m. (are legătură cu linia *Tușnad-Ciuc-Gyimes*).

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Vândare.

În 7, 8 și 9 Septembrie a. c. *Luni, Marți și Mercuri* și anume în fie care zi dela 8 ore a m. până la 4 ore p. m. se vor vinde cu licitație în podul **Bătușilor** (Hala Industrială) de mai mulți măestri locali, diferite mărfuri de tēmplărie, strungărie și ta-pețire.

La acēsta licitație, care oferă ocaziune de a cumpăra cu prețuri avantajoșe obiecte frumoșe și solid lucrate, se invită cu totă onōrea toți amatorii.

Garanție se dă și după licitație pentru soliditatea și durabilitatea obiectelor.

DIRECTIUNEA a Halei industriale, **F. I. Loozt.**

1—3(1086)

Nr. 6666—1903. d. d.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la informarea în listele despre măsurarea dării de drumuri comitatense.

Amēsurat art. de lege I. din a. 1890, prin acēsta se aduce la cunoștința publică, că listele pentru măsurarea dării de drumuri comitatense pregătite pentru anul 1903 sunt depuse spre vedere publică la oficiul de dare orășēnesc timp de 15 zile, adecă: *din 21 August până inclusive 5 Septembrie 1903*, dela 8—12 ore a. m. și că contra măsurării prea urcate a dării pentru drumurile comitatense, ori cine are voie a înainta la subsemnatul magistrat recurs, îndreptat cătră comisiunea administrativă a comitatului.

Recursele intrate după acest termen, ca înaintate prē târziu, nu se vor lua în considerare și se vor respinge din oficiu.

Brassó, 18 August 1903.

2—2(1085) Oficiul de dare orășēnesc.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria *Nic. I. Ciureu* și la *Eremias Nepoți*.